

Згозінська О. А., кандидат ветеринарних наук, ksenya_sss@inbox.ru

Житомирський національний агроекологічний університет, м. Житомир

АНТИГЕЛЬМІНТНА ЕФЕКТИВНІСТЬ УНІВЕРМУ ЗА ПАРАЗИТОЗІВ ШЛУНКОВО-КИШКОВОГО ТРАКТУ КОНЕЙ

Рецензент – кандидат ветеринарних наук С. С. Заїка

Незважаючи сьогодні на широкий спектр антигельмінтиків, актуальним залишається пошук препаратів, які забезпечують тривалий лікувально-профілактичний ефект за гельмінтозів коней. Забезпечення галузі ветеринарної медицини високоефективними, нетоксичними, екологічно безпечними лікарськими засобами є актуальним. Визначена антигельмінтна ефективність універму при найбільш поширених гельмінтозах коней. Отримана висока (100 %) ефективність препарату за параскапозу, оксіурозу та аноптоцефапозу коней. ЕЕ універму за стронгілятозів склала 97,4 %.

Ключові слова: ефективність, універм, коні, антигельмінтик, інвазія, флотацийний розчин

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У комплексі заходів оздоровлення тварин дегельмінтизації, як методу боротьби з паразитами, належить головна роль [1, 5]. Здебільшого боротьба з гельмінтозами полягає у проведенні дегельмінтизацій за визначеними строками і схемами. Лікарські препарати діють на організм шляхом фізико-хімічних реакцій з рецепторами клітин. Однак біологічна ефективність подібних лікарських препаратів, які містять однаково активні компоненти, може бути неоднозначною. Значний вплив на терапію гельмінтозів мають інтенсивність всмоктування і біотрансформація лікарських речовин, технологія виготовлення ліків, ступінь дисперсності діючої речовини, фізико-хімічні властивості компонентів препарату, вид лікарської форми [4, 6]. Терапевтична ефективність антигельмінтиків залежить від хімічної активності діючої речовини, важкості патологічного процесу та фізіологічного стану організму тварин [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми. Боротьба з гельмінтозами займає важливе місце в системі ветеринарних заходів. Успіх цих заходів залежить від наявності

високоєфективних, малотоксичних, недорогих та простих у застосуванні препаратів. Для дегельмінтизації коней за паразитозів шлунково-кишкового тракту запропоновано багато антигельмінтиків. Важливим моментом для ветеринарної практики є встановлення ефективності нових протипаразитарних препаратів у боротьбі з гельмінтозами тварин і розробка оптимальних схем їх застосування [3]. Універсально високоефективний за нематодозів і ововодних інвазій (ЕЕ=70–100%). Після застосування препарату зареєстровано зменшення кількості яєць стронгілят у фекаліях на 98,2–99,6% [4].

Мета. Визначити терапевтичну ефективність антигельмінтика універсалу («Фармбіомед», Росія) (ДР – аверсектин С 0,2%) за паразитозів коней.

Матеріали і методи досліджень. Дослідження з вивчення антигельмінтних властивостей універсалу проводили на базі КСК «Алюр» (Житомирський район с.Бистрі) на конях різного віку та породи, уражених змішаною інвазією *Parascaris equorum*, *Strongylidae sp.*, *Oxyuris equi*, *Anoplocephala magna*.

Було сформовано 2 групи: контрольну і дослідну. Коням дослідної групи (n=62) антигельмінтик згодовували з кормом у дозі за ДР 0,1 мг/кг (50 мг/кг маси тварини) дворазово з інтервалом 24 год. Ефективність лікування дослідних тварин визначали через 14 та 28 діб після дачі препарату на основі копроовоскопічних досліджень за показниками екстенсивності та інтенсивності інвазії.

Результати досліджень. Як видно з даних таблиці, тварини дослідної групи були уражені параскарисами на 46,75% до проведення лікування, стронгілятами – на 55,84%.

Таблиця

Результати копроовоскопічних досліджень коней до та після проведення дегельмінтизації (M±m, n=62)

Період		Збудник	<i>P. equorum</i>	<i>Strongylidae sp.</i>	<i>O. equi</i>	<i>A. magna</i>
Екстенсивність інвазії, %						
До дегельмінтизації			46,75	55,84	5,19	7,79
Після дегельмінтизації	14-та доба		-	2,59	-	-
	28-ма доба		-	2,59	-	-
Інтенсивність інвазії, екз. яєць/3 краплях ФР						
До дегельмінтизації			4,31±0,71	5,28±0,65	0,25±0,14	0,43±0,19
Після дегельмінтизації	14-та доба		-	0,11±0,08	-	-
	28-ма доба		-	0,08±0,06	-	-

Екстенсивність оксіурозної інвазії становила 5.19 %. ЕІ *A. magna* – 7.79 %. До обробки інтенсивність ураження тварин яйцями *P. equorum* становила $4,31 \pm 0,71$ екз. яєць/3 краплях ФР. *O. equi* – $0,25 \pm 0,14$ екз. яєць/3 краплях ФР. Інтенсивність стронгілятозної інвазії дорівнювала $5,28 \pm 0,65$ екз. яєць/3 краплях ФР, а інтенсивність аноплоцефалідозної інвазії – $0,43 \pm 0,19$ екз. яєць/3 краплях ФР.

За результатами проведених досліджень встановлено, що ЕЕ універму за параскарозу, оксіурошу та аноплоцефалідозу на 14-ту добу склала 100 %, тоді як за стронгілятозів препарат забезпечував 97,4 % ефективність упродовж експерименту. На 28-му добу після дегельмінтизації копроовоскопічними дослідженнями у пробах не було виявлено збудників *P. equorum*, *O. equi*, *A. magna*.

Висновок: Отримані дані свідчать про те, що універм володіє високою паразитоцидною дією. Так, лікувальний ефект за паразитозів шлунково-кишкового тракту упродовж усього експерименту коливався в межах 97,4–100 %.

Перспективи подальших досліджень. В подальшому планується продовжити паразитологічні дослідження з вивчення універму та встановити вплив даного препарату на морфологічні та біохімічні показники крові тварин.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Березовський А. В. Теоретичні і практичні основи створення лікарських форм хіміотерапевтичних препаратів для терапії та профілактики інвазійних хвороб тварин: автореф. ... дис. на здобуття наук. ступеня д-ра вет. наук: 16.00.11. "Паразитологія, гельмінтологія" / А.В. Березовський. – Харків, 2003. – 36 с.
2. Герке А. Н. Нематодозы лошадей (клинико-биохимические аспекты): автореф. дис. на соискание учен. степени ... канд. вет. наук: 03.00.19. «Паразитология» / А.Н. Герке. – Санкт-Петербург, 2007. – 21 с.
3. Кузьміна Т. А. Методи виявлення антигельмінтної резистентності та селективної дегельмінтизації коней / Т. А. Кузьміна, О. А. Мамона // Ветеринарна медицина України. – К., 2007. – № 9. – С. 18–20.
4. Полков В. В. Терапия и профилактика ассоциативных инвазий лошадей на территории Зауралья: автореф. ... на соискание степени канд. вет. наук: 03.00.19 «Паразитология» / В. В. Полков. – Тюмень, 2001. – 25 с.
5. Применение метода диагностической дегельминтизации для изучения кишечных гельминтов лошадей / [Кузьмина Т. А., Харченко В. А., Старовир А. И., Двойнос Г. М.] // Vestnik zoologii. – К., 2004. – Т. 38. – № 5. – С. 67–70.
6. Ятусевич А. И. Противопаразитарные препараты на основе макроциклических лактонов (фармако-токсикологическая оценка, обоснование к разработке и производству, эффективность): автореф. дисс. на соискание учен. степени д-ра вет. наук : 16.00.04 "Ветеринарная фармакология с токсикологией", 03.00.19 «Паразитология» / А. И. Ятусевич. – Минск, 2010. – 42 с.